

Research Article

SITUATIONAL LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS AS PERCEIVED
BY TEACHERS IN SCHOOLS AFFILIATED UNDER THE BANGKOK METROPOLITAN
ADMINISTRATION, SOUTH BANGKOK GROUP

ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูในโรงเรียน
สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพใต้

Received: March 14, 2023

Revised: May 15, 2023

Accepted: May 25, 2023

Phatcha Chaiudom^{1*} and Patumphorn Piatanom²

พัชชา ชัยอุดม^{1*} และปทุมพร เปี้ยณอม²

^{1,2}Faculty of Education, Ramkhamhaeng University, Bangkok 10240, Thailand

^{1,2}คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

*Corresponding Author, E-mail: Phatcha.liqueur@gmail.com

Abstract

The purpose of this research was to study and compare the situational leadership of school administrators as perceived by teachers in school under the Bangkok Metropolitan Administration, South Bangkok Group. The study employed a survey research design with samples consisting of 292 teachers in the academic year 2022. The samples were categorized by using the Cohen' sample sizes, and multi-stage random sampling. The instrument was a questionnaire with a reliability of 0.970. Mean, standard deviation, t-test, one-way ANOVA, and Scheffé's multiple comparison method were used to analyze the data. The findings were as follows: 1) the results of situational leadership of school administrators was at high level, considering each dimension of the opinion, all of them were also at high level; and 2) teachers at different levels of education had different perceptions toward situational leadership of school administrators statistically at the significant level of .05. There was no significant differences found among teachers in schools of different work experience and school size.

Keywords: Leadership, Situational Leadership, School Administrators

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพใต้ กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพใต้ ปีการศึกษา 2565 จำนวน 292 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของโคเฮน จากนั้นสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.970 สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ ผลการวิจัย พบว่า 1) ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก และ 2) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่าครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการรับรู้ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนครูที่มีประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา ต่างกัน มีการรับรู้ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ ผู้บริหารสถานศึกษา

บทนำ (Introduction)

จากสภาวะการณ์ที่พาดผ่านอดีตตราบถึงปัจจุบัน การจัดการศึกษาตามบริบทของการเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ต่าง ๆ โดยในแต่ละการเปลี่ยนแปลง หน่วยงานภาครัฐโดยกระทรวงศึกษาธิการซึ่งเป็นต้นทางของการวางนโยบายทางการศึกษา ไปยังหน่วยงานต่าง ๆ ในภาพรวมของประเทศได้มีการกำหนดนโยบายที่สอดคล้องกับสถานการณ์นั้นๆ ซึ่งสามารถนำมาพัฒนาและแก้ไขสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อให้สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษายังเป็นผู้ที่ได้รับมอบหมายอำนาจตามตำแหน่งหน้าที่ในการสั่งการตามสายการบังคับบัญชา ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีการตัดสินใจ การวางแผนงาน การอำนวยความสะดวก และการมอบหมายงานให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา รวมทั้งวัตถุประสงค์ที่ต้นสังกัดและสถานศึกษากำหนดไว้ และจากการที่สถานการณ์เปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลันทันใดเกิดการแทนที่ด้วยสิ่งใหม่ (Disruption) (Piatanom, 2020) อย่างยากที่จะคาดหมาย การไหลบ่าขององค์ความรู้ทางเทคโนโลยี เข้ามาทดแทนการจัดการเรียนการสอนหรือการบริหารจัดการสถานศึกษาแบบเดิม ซึ่งเป็นความท้าทายที่จะผจญแนวทางบริหารแบบดั้งเดิมกับเทคโนโลยีอย่างไรให้สถานศึกษาสามารถเดินหน้าต่อไปได้อย่างราบรื่น (Adipat et al., 2023; Adipat et al., 2022) ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องสร้างความเป็นผู้นำหรือภาวะผู้นำ (Leadership) ที่เข้มแข็งในการบริหารงานในสถานศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Chaopolgrang, 2011) ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษานอกจากจะต้องบริหารงานให้มีคุณภาพแล้วนั้น ยังต้องมีภาวะผู้นำที่จะพัฒนาสถานศึกษาและผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จด้วย ดังนั้น ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ (Situational Leadership) จึงเป็นพฤติกรรมความสามารถของผู้นำที่สำคัญในการให้คำแนะนำหรือสั่งการในแต่ละสถานการณ์ ให้ผู้ตามปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายตามบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ ซึ่งการแสดงออกของผู้นำไม่มีพฤติกรรมในรูปแบบที่ตายตัว แต่ผู้นำจะสามารถเลือกใช้วิธีการหรือแสดงออกซึ่งพฤติกรรมที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ เพื่อให้ได้วิธีการในการบริหารงานที่ประสบความสำเร็จสูงสุด (Tangkaew, 2020) ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีภาวะผู้นำตามสถานการณ์ (Situation Leadership Theory) ของเฮอร์เชย์ และบลานชาร์ด (Hersey & Blanchard, 1993) ซึ่งได้พัฒนาทฤษฎีเพื่อช่วยให้ผู้นำตัดสินใจว่าจะปรับสมดุลระหว่างพฤติกรรมมุ่งงานและพฤติกรรมมุ่งสัมพันธ์อย่างไรในสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลง แบ่งภาวะผู้นำออกเป็น 4 แบบ ได้แก่ ภาวะผู้นำแบบสั่งการ ภาวะผู้นำแบบขายความคิด ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม และภาวะผู้นำแบบมอบหมายงาน ภาวะผู้นำตามสถานการณ์จะชี้ให้เห็นว่าพฤติกรรมใดเหมาะสมในการบริหารสถานศึกษานั้น

การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของกรุงเทพมหานคร ดำเนินการโดยสำนักงานการศึกษา มีการแบ่งพื้นที่การบริหารราชการออกเป็น 6 กลุ่ม คือ กลุ่มกรุงเทพกลาง กลุ่มกรุงเทพเหนือ กลุ่มกรุงเทพตะวันออก กลุ่มกรุงเทพมหานครเหนือ กลุ่มกรุงเทพมหานครใต้ และกลุ่มกรุงเทพใต้ ทั้งนี้สำนักงานศึกษามีนโยบายด้านการจัดระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาผู้เรียนให้บรรลุขีดความสามารถเต็มตามศักยภาพ ส่งผลให้ผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครมีศักยภาพและได้รับบริการการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานอย่างเท่าเทียม (Department of Education, 2020) จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงเลือกศึกษากรณี กลุ่มกรุงเทพใต้ ด้วยเหตุเพราะภาระหน้าที่ด้านการบริหารสถานศึกษาของแต่ละกลุ่มไม่แตกต่างกัน เพราะดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกันภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร

จากสภาพปัญหาและความสำคัญดังกล่าว ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญและสะท้อนให้เห็นถึงระดับภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยได้วิเคราะห์จากความสามารถในการสั่งการ การให้คำแนะนำหรือการขยาคความคิด โดยทุกคนที่เกี่ยวข้องจะต้องมีส่วนร่วมในการวางแผนงาน นอกจากนั้นจะต้องมีการมอบหมายงานที่ชัดเจนจากผู้บริหาร จึงจะทำให้การพัฒนาสถานศึกษาและศักยภาพของผู้เรียนเกิดประโยชน์สูงสุด ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพใต้ เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนกำหนดแนวทางในการพัฒนาเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาให้สูงขึ้น และเพื่อนำมาพัฒนาการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ (Objectives)

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพใต้
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพใต้ จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา

สมมติฐานการวิจัย (Hypothesis)

ข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ที่มีระดับการศึกษาประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีการรับรู้ระดับภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพใต้ แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย (Methodology)

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

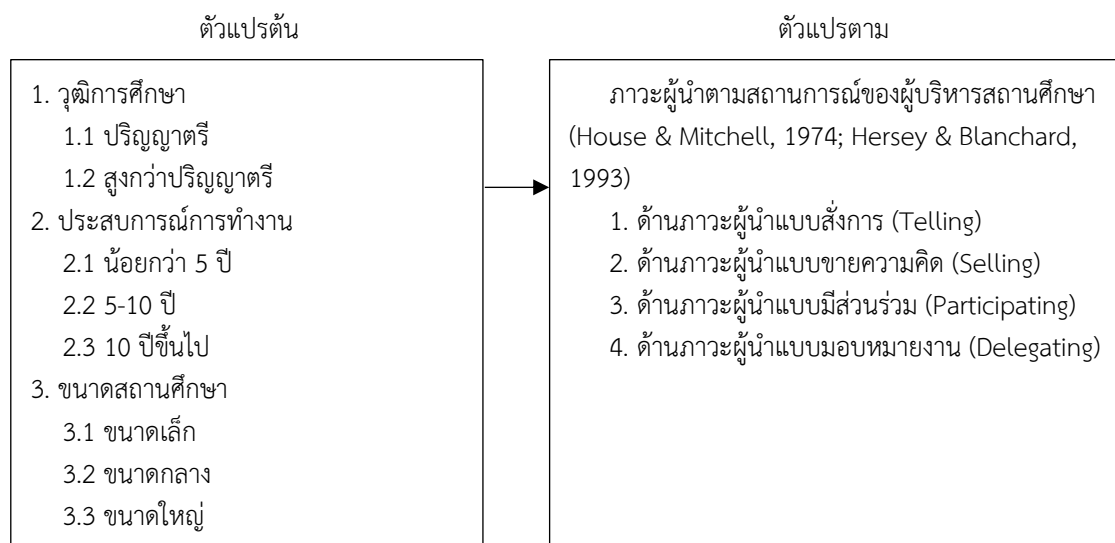
ประชากร คือ ครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพใต้ ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1,499 คน จากสถานศึกษาจำนวน 58 แห่ง

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2565 จำนวน 306 คน ได้มาโดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางของ Cohen et al. (2018) เมื่อได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างแล้ว ทำการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) ขั้นที่ 1 สุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นชั้นภูมิ ได้สถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 31 แห่ง ขนาดกลาง จำนวน 19 แห่ง และขนาดใหญ่

จำนวน 8 แห่ง ชั้นที่ 2 สุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากครูในสถานศึกษาแต่ละขนาด (Wongwanich, 2015)

2. กรอบแนวคิดการวิจัย

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพใต้ แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 30 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) (Rovinelli & Hambleton, 1977) อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 นำไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มครูที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ความเที่ยง (Reliability) โดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.970

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ขออนุญาตขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง เพื่อมอบให้ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพใต้ จำนวน 58 โรงเรียน เพื่อขออนุญาตจัดเก็บข้อมูล โดยส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 306 คน

4.2 ดำเนินการขอความอนุเคราะห์จากข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพใต้ ในการตอบแบบสอบถามในรูปแบบออนไลน์ โดยใช้โปรแกรม Google Form จำนวน 306 ชุด และรวบรวมแบบสอบถามระหว่างวันที่ 23-27 มกราคม 2566

4.3 รวบรวมแบบสอบถามที่ได้เก็บจากกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้รับแบบสอบถามกลับคืน จำนวน 292 ชุด คิดเป็นร้อยละ 96.41 นำแบบสอบถามที่ได้รับมาตรวจสอบความถูกต้อง เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมทางสถิติต่อไป

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิเคราะห์ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพใต้ โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน $S.D.$ (Standard Deviation)

5.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพใต้ จำแนกตามระดับการศึกษา โดยการทดสอบค่าที่ t -test แบบ Independent

5.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพใต้ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) หากพบว่าความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffé's Method)

ผลการวิจัย (Results)

1. ผลการศึกษาภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพใต้ โดยภาพรวม และรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน ดัง Table 1

Table 1

Situational leadership study results of school administrators as perceived by teachers in schools affiliated under the Bangkok Metropolitan Administration, South Bangkok Group

ผลการศึกษาภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพใต้

ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา	การรับรู้ของครู		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ภาวะผู้นำแบบสั่งการ	4.39	0.45	มาก
2. ภาวะผู้นำขายความคิด	4.38	0.54	มาก
3. ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม	4.33	0.54	มาก
4. ภาวะผู้นำแบบมอบหมายงาน	4.33	0.54	มาก
รวม	4.35	0.47	มาก

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพใต้

2.1 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพใต้ จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า โดยภาพรวม และรายด้าน ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำขายความคิด ด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม และด้านภาวะผู้นำแบบมอบหมายงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านภาวะผู้นำแบบสั่งการ ไม่แตกต่างกัน ดัง Table 2

Table 2

Comparative results of situational leadership among school administrators based on teachers' perceptions in schools affiliated under the Bangkok Metropolitan Administration, South Bangkok Group is classified by overall and individual level of education

ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพใต้ จำแนกตามระดับการศึกษาในภาพรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหาร สถานศึกษา	ระดับการศึกษา				t	Sig.
	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. ภาวะผู้นำแบบสั่งการ	4.37	0.48	4.43	0.38	1.161	0.247
2. ภาวะผู้นำขายความคิด	4.33	0.58	4.47	0.44	2.180*	0.030
3. ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม	4.28	0.58	4.43	0.45	2.413*	0.017
4. ภาวะผู้นำแบบมอบหมายงาน	4.27	0.58	4.44	0.43	2.760*	0.006
รวม	4.31	0.51	4.44	0.37	2.437*	0.015

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพใต้ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า โดยภาพรวม และรายด้าน ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำแบบสั่งการ และด้านภาวะผู้นำขายความคิดไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม และด้านภาวะผู้นำแบบมอบหมายงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (Table 3) จึงเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffé's Multiple Comparison Method) ผลการเปรียบเทียบ ไม่พบความแตกต่าง

Table 3

Comparative results of situational leadership among school administrators based on teachers' perceptions in schools affiliated under the Bangkok Metropolitan Administration, South Bangkok Group is classified by work experience, overall and individual aspects

ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพใต้ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ในภาพรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหาร สถานศึกษา	ประสบการณ์การทำงาน			F	Sig.
	$\bar{x}$	$\bar{x}$	$\bar{x}$		
	น้อยกว่า 5 ปี	5-10 ปี	10 ปีขึ้นไป		
1. ภาวะผู้นำแบบสั่งการ	4.29	4.40	4.47	2.839	0.060
2. ภาวะผู้นำขายความคิด	4.30	4.39	4.43	0.959	0.385
3. ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม	4.18	4.35	4.41	3.413*	0.034
4. ภาวะผู้นำแบบมอบหมายงาน	4.20	4.35	4.42	3.072*	0.048
รวม	4.24	4.37	4.43	3.026*	0.050

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพใต้ จำแนกตาม ขนาดสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

Table 4

Results of comparison of situational leadership levels of school administrators based on teachers' perceptions in schools affiliated under the Bangkok Metropolitan Administration, South Bangkok Group by school size as a whole and by aspect

ผลการเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพใต้ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ในภาพรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหาร สถานศึกษา	ขนาดสถานศึกษา			F	Sig.
	$\bar{x}$	$\bar{x}$	$\bar{x}$		
	ขนาดเล็ก (n=31)	ขนาดกลาง (n=19)	ขนาดใหญ่ (n=8)		
1. ภาวะผู้นำแบบสั่งการ	4.32	4.39	4.42	0.550	0.577
2. ภาวะผู้นำขายความคิด	4.35	4.37	4.41	0.163	0.850
3. ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม	4.30	4.37	4.22	2.162	0.117
4. ภาวะผู้นำแบบมอบหมายงาน	4.27	4.36	4.26	1.114	0.330
รวม	4.31	4.38	4.31	0.539	0.584

อภิปรายผล (Discussions)

1. ผลการศึกษาภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพใต้ โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารมีการบริหารงานตามสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีเป้าหมายชัดเจนด้วยวิธีการที่มีคุณภาพ ส่งผลให้การปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษามีประสิทธิภาพตามไปด้วย ผู้บริหารมีการสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรปฏิบัติงานตามเป้าหมาย ซึ่งผู้นำตามสถานการณ์ต้องมีเทคนิคในการบริหารงานที่เปลี่ยนแปลงอย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสม จึงทำให้ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียน มีการรับรู้ต่อระดับภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ Tangkaew (2020) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ในโรงเรียนโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพใต้ จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

2.1 ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพใต้ จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า โดยภาพรวม และรายด้าน ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำขายความคิด ด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม และด้านภาวะผู้นำแบบมอบหมายงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการสร้าง ความเข้าใจแก่บุคลากรในโรงเรียนในการสั่งการต่างๆ อย่างมีเหตุผล ภายใต้อำนาจความเข้มงวดและเด็ดขาดชัดเจน ทำให้บุคลากรที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าส่วนใหญ่ มีความพร้อมและประสบการณ์รับมือต่อสถานการณ์ต่างๆ ได้

รวดเร็วกว่า สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าบุคลากรที่มีวุฒิการศึกษาที่ต่ำกว่า เพื่อให้การปฏิบัติงานร่วมกันบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางแผนไว้ ผู้บริหารจะต้องมีการติดตาม นิเทศ และดูแลการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ จึงทำให้ข้าราชการครูที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีการรับรู้ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ Vitchayagul (2021) ได้ศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษาพบว่า โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

2.2 ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพใต้ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า โดยภาพรวม และรายด้าน ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำแบบสั่งการ และด้านภาวะผู้นำขายความคิด ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษานั้นมีประสบการณ์ในการบริหารงาน ทำให้เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการบริหารงาน ซึ่งผู้บริหารแต่ละคนนั้นอาจมีประสบการณ์ที่แตกต่างกัน จึงทำให้มีบทบาทภาวะผู้นำตามสถานการณ์ในด้านต่างๆ แตกต่างกันออกไป สิ่งสำคัญที่ทำให้การบริหารงานประสบผลสำเร็จ คือ การที่ผู้บริหารใช้ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานการณ์ ทำให้สามารถบรรลุถึงเป้าหมายได้ นอกจากนี้ยังให้การสนับสนุนอำนวยความสะดวกต่างๆ ในการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียน ทำให้งานสำเร็จและมีประสิทธิภาพสูงขึ้น จึงทำให้ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีการรับรู้ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวม และรายด้าน ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำแบบสั่งการและด้านภาวะผู้นำขายความคิด ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ Tanyong (2017) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาบทบาทภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2.3 ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพใต้ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการวางระบบการทำงานและการมอบหมายงานให้กับบุคลากรอย่างเป็นระบบ มีการกระจายงานและวางแผนงานที่ชัดเจน จัดประชุมวางแผนงาน และการประเมินผลงานร่วมกัน โดยเปิดโอกาสให้บุคลากรในโรงเรียนได้แสดงความคิดเห็น โดยบุคลากรทุกคนมีภาระงานที่ต้องรับผิดชอบอย่างชัดเจน เพื่อเตรียมความพร้อมรับมือกับสถานการณ์นั้นๆ โดยผู้บริหารเป็นเพียงผู้มอบหมายงานให้เหมาะสมกับแต่ละบุคคลเท่านั้น นอกจากนี้ผู้บริหารที่ควรพัฒนาศักยภาพตนเองอยู่ตลอดเวลา ทำให้งานนั้นมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีการปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างเหมาะสม จึงทำให้ข้าราชการครูที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีการรับรู้ต่อระดับภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ Naroyee (2021) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำตามวิถีทางและเป้าหมายของผู้บริหารสตรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ (Recommendations)

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 ผลการวิจัย พบว่า ครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพใต้ มีการรับรู้ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านภาวะผู้นำแบบสั่งการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด แสดงว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีเข้าใจนโยบาย การดำเนินงานด้านการบริหารการจัดการศึกษาของสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร อย่างชัดเจน จึงนำมาสั่งการบุคลากรได้ปฏิบัติงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงานให้มีความเหมาะสมกับภาระงานของแต่ละบุคคล เพื่อให้การดำเนินงานสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายร่วมกัน

1.2 ผลการวิจัย พบว่า ครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพใต้ มีการรับรู้ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมและภาวะผู้นำแบบมอบหมายงาน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด แสดงว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรปฏิบัติงานได้เต็มความรู้ความสามารถและมีประสิทธิภาพ คอยช่วยเหลือและสนับสนุนด้านต่างๆ เปิดโอกาสให้บุคลากรได้แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมาย และผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการกระจายอำนาจให้บุคลากรรับผิดชอบและตัดสินใจแก้ไขปัญหาการดำเนินงานด้วยตนเอง โดยผู้บริหารคอยสังเกต ให้คำแนะนำ และติดตามผลการดำเนินงานเป็นระยะๆ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพใต้ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ หรือปรับเปลี่ยนตัวแปรอื่นๆ ที่คาดว่าจะส่งผลต่อภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา

2.2 ควรศึกษาตัวแปรภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านอื่นๆ ที่ไม่ได้นำมาพิจารณา เช่น ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จ ภาวะผู้นำแบบมุ่งงาน ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อการศึกษาภาวะผู้นำตามสถานการณ์มีความสมบูรณ์และมีความหลากหลายมากยิ่งขึ้นต่อไป

References

- Adipat, S., Chotikapanich, R., Laksana, K., Busayanon, K., Piatanom, P., Ausawasowan, A., & Elbasouni, I. (2023). Technological Pedagogical Content Knowledge for Professional Teacher Development. *Academic Journal of Interdisciplinary Studies*, 12(1), 173-182.
- Adipat, S., Laksana, K., Busayanon, K., Piatanom, P., Mahamarn, Y., Pakapol, P., & Ausawasowan, A. (2022). The world of technology: Artificial intelligence in education. *Specialusis Ugdyimas/Special Education*, 2(43), 2142-2146.
- Chaopolgrang, T. (2011). Administrators' situational leaderships styles in basic school in Nakhonratchasima Educational Office Service Area 4. *Journal of Education Khon Kaen University*, 34(1-2), 61-69.
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2018). *Research methods in education* (8th ed.). London: Routledge.
- Department of Education. (2020). *The 3rd Bangkok Basic Education Development Plan in 2021-2026*. Bangkok: One Fine Day.
- Hersey, P. K., & Blanchard, K. H. (1993). *Management of organization behavior: Utilizing human resources* (6th ed.). Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- House, R. J., & Mitchell, T. R. (1974). Path-goal theory of leadership. *Journal of Contemporary Business*, 15, 81-97.
- Naroyee, S. (2021). Pathways and Goals for Leadership of Women Administrators under the Satun Primary Educational Service Area Office. *The 12th Hatyai National and International Conference* (pp. 958-975). Songkhla: Hat Yai University.
- Piatanom, P. (2020). Educational leadership in disruption era with Thailand educational directions. *Journal of Humanities and Social Science Nakhon Phanom University*, 10(3), 115-123.

- Rovinelli, R. J., & Hambleton, R. K. (1977). On the use of content specialists in the assessment of criterion-referenced test item validity. *Dutch Journal of Educational Research*, 2, 49-60.
- Tangkaew, W. (2020). *The contingency leadership affecting the effectiveness of personnel administration of primary schools under Suratthani Primary Educational Service Area Office 3* (Master thesis). Surat Thani: Surat Thani Rajabhat University.
- Tanyong, T. (2017). *Situational leadership of school administrators under Chanthaburi Primary Educational Service Area Office* (Master thesis). Chanthaburi: Rambhai Barni Rajabhat University.
- Vitchayagul, K. (2021). *Situational leadership of school administrators and teacher professional standard of school under Pattani Primary Educational Service Area Office 1* (Master thesis). Yala: Yala Rajabhat University.
- Wongwanich, S. (2015). *Needs assessment research* (3rd ed.). Bangkok: Chulalongkorn University Printing House.